

Raak de juiste snaar

Onderwijs centraal in
WO II-voorlichtingsbeleid
van ministerie van VWS

Van toen naar nu

Herinneren is stilstaan bij al die mensen die hun leven verloren in de Tweede Wereldoorlog. Maar herinneren is óók de gebeurtenissen van toen vertalen naar nu. Voor de mensen van nú. Want de groep ouderen die de Tweede Wereldoorlog heeft meegemaakt slinkt snel. Nog even en er is niemand meer die uit eigen ervaring kan vertellen over WO II. Vandaar dat het ministerie van VWS in het nieuwe voorlichtingsbeleid het accent op het onderwijs aanscherpt om zo de herinnering levend te houden bij nieuwe generaties.

Het nieuwe voorlichtingsbeleid heeft als titel 'Raak de juiste snaar'. Het is de kunst om de herinneringen aan de oorlog zo door te geven dat ze aansluiten bij de huidige tijdgeest. Er moet een brug worden geslagen met de actualiteit zonder concessies te doen aan het unieke karakter van de Tweede Wereldoorlog. Belangrijke vraag daarbij is hoe jongeren zijn te bereiken en aan te spreken. Onderwijsinstellingen en leerkrachten spelen daarbij een sleutelrol. Vandaar dat VWS hier het zwaartepunt van het beleid legt.

Het nieuwe voorlichtingsbeleid richt zich niet louter op het onderwijs. Kennisoverdracht moet ook toegankelijk zijn voor een breder publiek. Vandaar dat ook andere en bestaande herdenkingsactiviteiten worden ondersteund.

Het nieuwe beleid vraagt ook nadrukkelijk aandacht voor de Europese context. Nu de EU meer en meer gestalte krijgt, is het belangrijk om de gevolgen van de oorlog voor andere EU-landen te kennen. Alleen met die achtergrondinformatie kunnen we elkaar echt begrijpen in een Open Europa.

Twee Sporen

Het nieuwe voorlichtingsbeleid kent twee sporen:

- Het verspreiden van kennis en informatie over aspecten van de oorlog die onderbelicht zijn. Denk bijvoorbeeld aan thema's als collaboratie, dwangarbeid, de hulp van allochtonen, de Sinti en Roma. En dat in nationaal en/of internationaal perspectief.
- Bewustwording creëren onder jongere generaties. VWS stelt zich op het standpunt dat de essentie van WO II alleen is over te brengen door de oorlog te verbinden met vergelijkbare, nog vers in het geheugen liggende of actuele conflicten. Gedacht kan worden aan de etnische zuiveringen in het voormalig Joegoslavië, de genocide in Rwanda of de oorlogshandelingen in Darfur.

Leraren als verhalendragers

VWS beschouwt docenten als sleutelfiguren omdat zij op school kennis overdragen, maar ook omdat zij straks de 'verhalendragers' van de toekomst zijn als de ooggetuigen van de oorlog er niet meer zijn. VWS wil de docenten ondersteunen, zonder daarbij de activiteiten van het ministerie van Onderwijs (OC&W) te doorkruisen.

Bij de ondersteuning van onderwijsprojecten is de jeugd van tien tot achttien jaar de primaire doelgroep. Het accent ligt binnen deze groep op jongeren van tien tot vijftien. Om deze jongeren werkelijk te bereiken zijn eigentijdse communicatiemiddelen (interactiviteit, videoclip, internet et cetera) van belang.

Ook kunnen voorlichtingsprojecten zich richten op aankomende leraren voor het basis- en voortgezet onderwijs. Denk bijvoorbeeld aan projecten waarbij studenten de herinnering aan WO II zelf 'beleven', bijvoorbeeld door deel te nemen aan een educatieve reis naar Ravensbrück. Een correct en reproduceerbaar beeld creëren van de Tweede Wereldoorlog is hierbij het voornaamste uitgangspunt. Om (toekomstige) docenten bij hun werk te ondersteunen, stimuleert VWS de ontwikkeling van aanvullend lesmateriaal.

Subsidiemogelijkheden

Om de vijf jaar benoemt het ministerie van VWS drie voorlichtingsthema's waarvoor subsidie beschikbaar is. Voor de komende vijf jaar zijn dit:

- Kennis omtrent WO II (ontstaan, verloop en na-effecten) in Nederland;
- Europa vóór, in en na WO II;
- Kennis omtrent WO II (ontstaan, verloop en na-effecten) buiten Europa.

Binnen deze thema's zijn koppelingen te maken met onderwerpen als rechtsstaat en democratie. Ook kan worden ingehaakt op het thema van het Nationaal Comité: 'Vrijheid maak je met elkaar'.

Subsidie aanvragen

Het is voor organisaties mogelijk subsidie aan te vragen voor specifiek aan WO II gerelateerde projecten. Deze zijn echter wel aan voorwaarden gebonden.

VWS is vooral geïnteresseerd in projecten die zich richten op de volgende aspecten en deelgebieden:

- Lerarenopleidingen voor basis- en voortgezet onderwijs;
- Leraren en docenten;
- Activiteiten die bewustwording bij jongeren én hun opvoeders bevorderen;
- Activiteiten waarbij de slogan van het Nationaal Comité 'Vrijheid maak je met elkaar' aan de orde komt;
- (Rondreizende) tentoonstellingen.

Het ministerie van VWS hecht bij deze elementen belang aan het systeem van 'ontdekkend leren' (activerende didactiek) en andere vernieuwingen binnen het onderwijs.

Criteria projectvoorstellen:

- Het projectvoorstel moet landelijke relevantie hebben;
- Het format moet voor substantiële doelgroepen landelijk bruikbaar zijn: na gebruik door de indiener van de subsidieaanvraag moeten derden ook gebruik kunnen maken van het concept op hun locatie of in hun regio of provincie. Bijvoorbeeld via uitgewerkte blauwdrukken die tegen kostprijs of marktconforme huurprijs ter beschikking worden gesteld;
- Het projectvoorstel maakt inzichtelijk en aannemelijk dat het op deskundige wijze tot stand is gekomen;
- Het projectvoorstel is uitgewerkt met betrokkenheid van vertegenwoordigers van de beoogde doelgroep(en) of relevante vertegenwoordigde instituten: jongeren, docenten binnen scholen, scholen, lerarenopleidingen voor het basis- en het voortgezet onderwijs;
- Het projectvoorstel moet concrete, meetbare sociaal-educatieve doelstellingen hebben;
- De verstrekte informatie dient historisch-wetenschappelijk verantwoord te zijn. De aanvrager van het projectsubsidie draagt er zorg voor dat voorafgaand aan de indiening van de subsidieaanvraag het historisch-wetenschappelijke aspect gescreend is door het Center for Holocaust and Genocide Studies (CHGS) in Amsterdam. Dat moet blijken uit een bijgevoegde korte verklaring van het CHGS, indien het de holocaust en/of genociden betreft en het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) daar waar het WO II breed betreft. Dit dient eveneens te blijken uit een bijgevoegde, korte verklaring van het NIOD;
- Het project biedt inzicht in de volgende aspecten:
 1. de waarschijnlijkheid dat de doelstellingen van het project daadwerkelijk worden bereikt;
 2. het bereik van het project, waarbij met name wordt gekeken naar het aantal personen dat direct of indirect met het project wordt bereikt in relatie tot kosten van het project;
- Er is bij traceerbare groepen altijd sprake van een nulmeting en van een afsluitende evaluatie (cijfermatig en kwalitatief). Bij projecten die langer dan 1 jaar duren is er daarnaast ook lopende het project sprake van een tussentijdse evaluatie en tussentijdse producten (zie hierna). Cijfers met betrekking tot de frequentie van activiteiten, realistische schatting en realisatie bereik beoogde doelgroep(en) maken hier in ieder geval deel van uit;
- Bij meerjarige projecten wordt per jaar minstens één meetbare, te realiseren mijlpaal benoemd (product en tijdstip), die zichtbaar dient te zijn voor het hele veld (bijv. een boek, conferentie, e.d.). De moeilijkheidsgraad van de mijlpaal dient per jaar op te lopen;
- Het complete projectvoorstel moet binnen de gestelde termijn schriftelijk in bezit van VWS zijn. De termijn wordt door VWS gepubliceerd. Stukken die niet bij sluiting van de gepubliceerde termijn feitelijk in het bezit zijn van VWS, worden niet in de lopende ronde meegenomen en zullen tot de eerstvolgende ronde moeten wachten. Aan deze eis zal strikt de hand worden gehouden.

Uitgave:
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag

Postadres:
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
Telefoon (070) 340 79 11
Telefax (070) 340 78 34

Publieksvoorlichting:
Telefoon (070) 340 78 90

Internetadres:
www.minvws.nl

April 2006

Wilt u meer weten?

Voor meer informatie, een papieren versie van de beleidsnotitie 'Raak de juiste snaar' of meer exemplaren van deze brochure kunt u contact opnemen met het secretariaat van de Eenheid Oorlogsgetroffenen en Herinnering WO II, tel. (070) 340 64 90.

Zowel de beleidsnotitie, deze brochure als de van toepassing zijnde Subsidieregeling voorlichtingsbeleid WO II zijn overigens ook op de website van het ministerie van VWS te vinden.